

MENSEN MET EEN MOOIE MISSIE

Kees Klomp, aanjager van de betekenisconomie

**MENSEN DIE MET HART EN ZIEL WERKEN AAN MOOIE
MISSIES MAKEN HET VERSCHIL. ZE WERKEN AAN EEN
BETERE WERELD EN VERDIENEN EEN PODIUM TER
INSPIRATIE VOOR ANDEREN. DPPR PORTRETTEERT
MENSEN MET MOOIE MISSIES.**

IN GESPREK MET KEES KLOMP:

“Goedkoop is dé systeemfout in het huidige economische model.”

Wie Kees Klomp volgt op LinkedIn, krijgt zo goed als dagelijks een breinprikkelend statement op de tijdlijn. Zijn statement wordt dit keer vergezeld van een levensgrote hamburger als metafoor, waarmee hij uitlegt welke misvattingen momenteel in onze maatschappij leven. Vaak gaan zijn blogs over de impact van onze marketinggedreven economie, zoals van goedkope producten. Zonder met een vingertje te wijzen, biedt hij een alternatieve kijk:

‘Omdat alles begint met bewustzijn en taal raad ik jullie van harte aan om - de eerstvolgende keer dat je een goedkoop product wilt kopen - je te realiseren dat je eigenlijk een duur product zult kopen. Goedkope producten zijn niets meer en niets minder dan producten waarvan de ecologische en sociale kosten niet in rekening zijn genomen.’

WAT IS JOUW LEVENSMOTTO? EN WAAROM?

“Geld kun je niet vreten.”

‘Dat was mijn opa’s motto en de primaire drijfveer voor mijn maatschappelijke engagement. Ik had een bijzondere opa. Hij was havenarbeider in IJmuiden, een echte socialist, communist. Zeer belezen en politiek betrokken. Een intellectueel. Ik heb altijd een lijntje met hem gehad. We hadden discussies over de boeken die ik las, zoals het Communistisch Manifest en Das Kapital. We begrepen elkaar. Zijn motto staat voor mij voor het verschil tussen geld en geluk. Geld is een middel. Met al je geld op een onleefbare planeet leven is niets waard. Het verschil maken doe je niet met geld.’

WAAR KOMT JOUW INTERESSE IN DUURZAAMHEID VANDAAN?

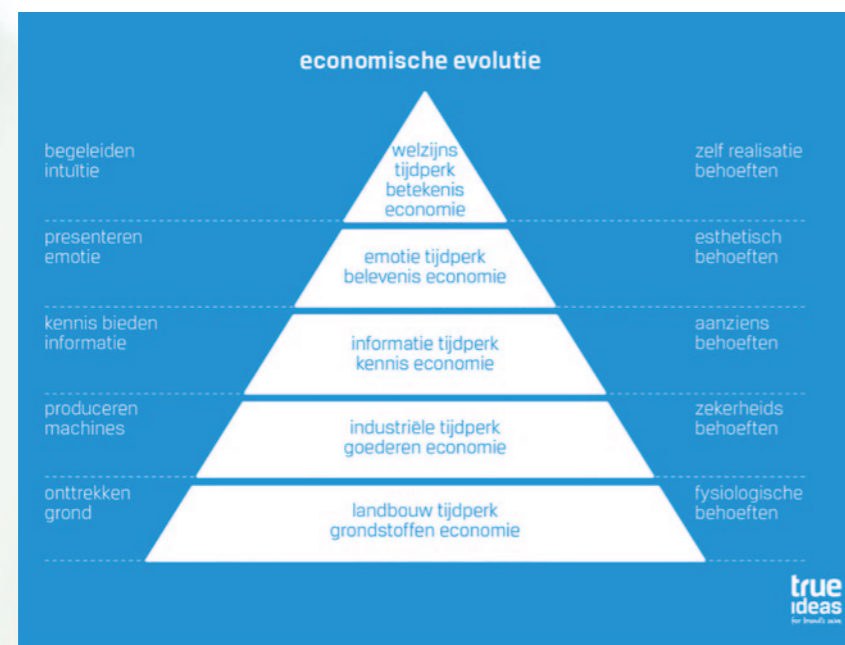
‘In mijn jeugd stierven mensen van de honger onder onze ogen op televisie. Tijdens het eten hadden wij Live Aid aanstaan op televisie. (Red.: een 16-uur durend benefietconcert in 1985 van internationale popartiesten voor Ethiopië waar hongersnood was). Ze lieten beelden zien van de mensen daar. Ik kreeg geen hap meer door mijn keel. Mijn ouders zeiden: ‘Eet je eten op. Het is verschrikkelijk wat daar gebeurt, maar wij wonen hier. Jij kan erniets aan doen.’ Mijn opa zei dat je er wel wat aan kunt doen. Het klopt gewoon niet dat wij eten weggooien, terwijl zij daar doodgaan van de honger.

In de jaren '80 was alles gericht op carrière maken en geld verdienen. Ik ging daar in mee en was een marketingmonster by day en een devote boeddhist by night. Dat hield ik strikt gescheiden, want het was toch maar werk. Vervolgens kreeg ik een burn-out. Ik kreeg door dat ik als devote boeddhist meer verrijking en bevrediging voelde als ik mijn kennis en kunde kon inzetten ten dienste van het grotere geheel. Als ik maatschappelijke bijdragen kon leveren. Ik ging terug naar zo weinig mogelijk werken voor geld, en mijn droom werd om 100 procent van mijn tijd te kunnen bijdragen aan mooie dingen die van nut zijn voor onze maatschappij.’

WAT IS JE GROOTSTE WAPENFEIT?

‘Vanuit de Stichting Maatschappij en Onderneming (SMO) werken we met een wetenschappelijke kijk op de fundamentele misvatting in onze maatschappij over *Purpose* (red.: letterlijke vertaling ‘doel’, maar hier meer in de zin van ‘reden waarom je iets doet’. ‘Betekenis’ dus.) als luxeproduct. Dat zal ik uitleggen.

Voor de homo economicus is geld het belangrijkste. Volgens de piramide van Maslow moet eerst in basisbehoeften worden voorzien, zoals eten en een dak boven je hoofd, en vervolgens een goedbetaalde baan, een of meer auto’s. In de bevrediging van je basisbehoeften door bezit zit de grote teleurstelling van de generatie tachtig jaren die ging voor geld en status. Nu gaat het niet langer primair om geld en bezittingen. De nieuwe generatie wil impact hebben op de wereld. Zij willen geen geld, status of sjieke functienamen. Zij willen ertoe doen en aan een veilige toekomst werken. In onze nieuwe realiteit hebben we zingeving nodig, geen geld. We stellen zelfontplooiing en zelfrealisatie nu voorop: de *purpose* ‘bijdragen aan een betere wereld’ is nu dominant. Dus we draaien de Maslow-piramide om.’

VERSCHILLEN JONGE EN OUDERE GENERATIES HIEROVER VAN MENING?

‘Stel je voor dat je nu 18, 19 jaar bent. En leeft in een tijdperk met de gevolgen van gedrag dat honderden jaren op zoek was naar groei en meer geld. Dat heeft geresulteerd in klimaatverandering, obesitas, uitputting van energiebronnen, ongelijke verdeling van bronnen en middelen. Al zie je dat de babyboomers zich nu ook zorgen maken en de wereld voor hun kleinkinderen willen verbeteren.

De vijftigers die nu in de bestuurskamers zitten, denken vaak nog in andere waarden en vertalen nieuwe initiatieven in geld. Zij zien de jongere generatie als gepamperd, verveeld en verwend. Dat is geen verveling, ze maken zich zorgen! Jongeren denken na over hoe het anders kan en voelen de urgentie om te zorgen voor een veilige toekomst. Daar zit een dilemma.’

WAT WIL JE BEREIKEN?

‘Welvaart anno 2019 gaat altijd ten koste van een grote, achtergestelde groep. Goedkope kleding wordt gemaakt ten koste van de gezondheid van minderjarigen in lagelonenlanden. Ik ben geen socialist, maar de vrije markt gaat dit niet oplossen. En onze overheid is verstrengeld geraakt met het bedrijfsleven. Die is dus niet per definitie goed bezig voor de wereld.

Iedereen heeft een moreel ethisch kompas. We hebben allemaal een eigen referentiekader. We weten wel wat goed en niet goed is. Naar eer en geweten doen we de dingen. Maar op de vrijplaats van de economie geldt dat ineens niet... Werken met slaven en kinderarbeid wordt gedoogd voor maximale winst. Onze regelgeving is hier nog niet op ingericht. Dat is volstrekt van de pot gerukt en moreel onverteerbaar! Hoe meer je dit macro-economisch benadert, hoe makkelijker je dat normaal vindt. We moeten dus meer persoonlijk worden, de confrontatie zoeken.

Je bent allemaal individueel aansprakelijk als in jouw bedrijf met kinderarbeid wordt gewerkt. We kunnen dus allemaal dat persoonlijke appèl doen: jij als individu moet jezelf in de spiegel kunnen aankijken.’

HOE ZIET JOUW UTOPIA ERUIT?

‘Een wereld waarin alles wat we doen en laten wordt bepaald door wat goed en gezond is voor moeder Aarde. Dat vraagt om een volstrekt andere kijk. Het gaat om een goede balans tussen geven en nemen; tussen wat de planeet aankan en wat de samenleving nodig heeft. De economie is dan dienstbaar aan de instandhouding van planeet en samenleving. En aan globale gelijkwaardigheid.’

WAT ZIE JE INTERNATIONAAL GEBEUREN?

‘De verwachting is dat komend decennium 25 miljoen vluchtelingen uit Afrika zullen aankloppen bij Europa. Dat komt voort uit één simpele oorzaak: wij zien Afrika als een continent dat we leeg kunnen trekken. Er groeien generaties op in uitzichtloosheid. Zij willen naar plekken waar wél uitzicht is. Wij hebben er belang bij mensen in Afrika arm en afhankelijk te houden om te kunnen groeien in onze welvaart. Er zit een perverse prikkel in het systeem. Die gekte moeten we beëindigen. We moeten gaan samenwerken zodat zij ook kunnen groeien in welvaart. Ook in Amerika speelt dit: er is daar geen middenklasse. 2 Procent van de mensen bezit bijna al het geld en de rest leeft rond de armoedegrens.’

WAAR LAAT DE DUURZAAMHEIDSBEWEGING IN NEDERLAND NU KANSEN LIGGEN?

‘Wij laten op alle vlakken dezelfde kansen liggen als andere ontwikkelde landen. Ook in Nederland is de inkomensongelijkheid alleen maar groter geworden. Het gat tussen arm en rijk is 25 keer groter geworden. De bezittende klasse wordt steeds rijker, en de niet-bezittenden steeds armer. Rotterdam is welvarender dan ooit, maar meer mensen dan ooit leven onder de armoedegrens. Het geld gaat dus naar de groep mensen die al bezittend is. We moeten onder ogen zien wat de haperingen zijn in het systeem.’

WAT KUNNEN NEDERLANDERS DIE EEN VERSCHIL WILLEN MAKEN VOLGENS JOU CONCREET DOEN?

‘Veel! Dat is het goede nieuws. Alles wat we doen doet ertoe. Elke actie creëert een gevolg. Er ontstaat een keten. Elke keer dat je minder vlees eet heb je positieve impact. Wen aan een ander voedingspatroon, ga zelf groente verbouwen, gebruik echte groene stroom, begin een energie-coöperatie, ruim buiten plastic op, word sociaal ondernemer. De mogelijkheden zijn plenty. Het hoeft niet allemaal groot. Impact hoeft niet groots en meeslepend. Er is geen nieuwe succesformule. Een kop koffie zetten voor een eenzame mevrouw is voor haar honderd keer meer waard dan de hele oceaan schoonmaken.’

‘Het gat tussen arm en rijk is 25 keer groter geworden’